

DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH OF AMERICA (EASTERN)
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՍԻ

Archbishop Khajag Barsamian, Primate

THE EASTER MESSAGE OF ARCHBISHOP KHAJAG BARSAMIAN
Primate of the Eastern Diocese of the Armenian Church of America

You Will Live ... and You Will Know

“O dry bones, hear the word of the Lord: ‘Behold, I will cause breath to enter you, and you will live! I will lay muscles on you, and will cause flesh to grow on you, and cover you with skin, and put breath into you. You will live; and then you will know that I am the Lord.’” (EZEKIEL 37:3-6)

ON THE WESTERN WALL of St. Vartan Armenian Cathedral, soaring forty feet high, a stained glass window depicts an awe-inspiring scene from the Bible. The image itself comes from the dramatic vision in the book of Ezekiel, known as “The Valley of Dry Bones.”

But to the late artist Bogdan Grom who designed the cathedral window – and to those who first viewed it fifty years ago, on the cathedral’s consecration day – that vision encapsulated the story of the Armenian people, especially in the wake of the 1915 Genocide. It is the story of a nation seemingly written out of history – reduced to bones in arid, desolate places like the desert of Der Zor – but who were somehow brought back to life.

Who else but almighty God could have effected such a miracle? Yet the miracle of Armenian survival would never have occurred, were it not for *another* miracle: the miracle we celebrate every Easter.

The Resurrection of Jesus Christ is our greatest promise that God will not forsake His faithful children. It is our greatest assurance that the power of Evil will not triumph over Good; the greatest source of Hope in our lives.

Centuries before the birth of His Son, God spoke to the prophet Ezekiel, to convey this hope in the most dramatic terms. Remember the words of God as He led Ezekiel through the Valley of Dry Bones: “Son of man, can these bones live?”

“Only you know, Lord,” answered Ezekiel. And with that, God raised the dead bones, covering them in flesh and muscle, imbuing them with the breath of life. Ezekiel had been terrified by the vision of death and destruction. But he saw the power of God draw life out of death. And having witnessed the miracle of Life, he knew the miracle of Hope.

The same hope was revealed on the first Easter Sunday, when three women visited the tomb of Christ. They, too, were walking in a “valley of death” – a cemetery – and they approached the tomb with fear and despair, for they had witnessed the crucifixion of their Lord Jesus, and seen his dead body only days earlier.

What greeted them, however, was not a vision of death, but a promise of life: an empty tomb. The mere sight of it was enough to dispel all fear, and fill those women with hope: a hope that would change the world.

In time, our ancestors awakened to this hope. The Armenians embraced the hope of the Resurrection, first as individuals, and eventually as an entire nation. It became the vital nerve of our civilization, the secret of our survival. How often have our people walked through the valley of death? And how could we have endured, how could we have overcome adversity, were it not for this precious gift of hope?

Yet our hope in the Resurrection is not a relic of the past. It is not just a pleasing story to help us through the hard times. It is a *fact* of existence, which is brought home to us in unexpected ways, in the unlikeliest of places.

This is the message of hope we need to draw strength from today, as we face our own trials. We live in a time of great disruptions to patterns of life that have prevailed for centuries. Some of the changes we are witnessing are arguably for the good. But others fill us with uncertainty – even fear – for the world our children will inherit. Public opinion seems demoralized, apprehensive, and doubtful about the future.

These are causes for concern, prayer, and reflection. But *not* for despair. For we are not strangers to the valley of death. Through Christ, we have been there before. For our sake, he experienced its terrors, accepted its wounds – and emerged victorious. And so we must never lose faith as we walk through our own trials. For we have witnessed the miracle of Life – and we know the miracle of Hope.

This is the hope Jesus Christ holds out to each individual soul. On this Easter Sunday, let us affirm it together, with greater conviction than ever before:

Krisdos hanyav ee merelotz. Orhnyal eh harootiunun Krisdosee.
Christ is risen from the dead. Blessed is the resurrection of Christ.

Easter 2018

DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH OF AMERICA (EASTERN)
ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻ

Archbishop Khajag Barsamian, Primate

**Հիսսային Ամերիկայի Արեւելեան Թեմի Առաջնորդ
Տ. ԽԱՃԱԿ ԱՐՔ. ՊԱՐՄԱՍԵԱՆԻ ՉԱՏԿԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՍԸ**

Պիտի Կենդանանաք եւ Պիտի Իմանաք

«Ով չորցած ոսկորներ, լսեցէք Տիրոջ պատգամները. ահա ես ձեր վրայ կենդանի շունչ պիտի բերեմ: Եւ ձեզի ջիղեր պիտի տամ եւ ձեր վրայ մարմին պիտի դնեմ ու մորթով պիտի ծածկեմ եւ ձեր մէջը շունչ պիտի դնեմ: Եւ դուք պիտի կենդանանաք եւ պիտի իմանաք թէ ես եմ Տէրը:» (ԵԶԵԿԻԷԼ, ԼԷ. 3-6)

Ս. Վարդան Մայր Տաճարի արեւմտեան որմին՝ քառասուն ոտք բարձրութեան վրայ բացուող լուսամտի գունաւոր նկարազարդ ապակին Աստուածաշունչէն առնուած երկիւղալի տեսարան մը ցոյց կու տայ: Պատկերին նիւթը առնուած է Եզեկիէլ մարգարէին ցնցիչ տեսիլքէն, որ ծանօթ է «չորցած ոսկորներու հովիտը» անուամբ:

Իսկ Մայր Տաճարի պատուհաններու ապակենկարները գծագրող հանգուցեալ արուեստագէտ Բոգդան Գրոմին եւ յիսուն տարի առաջ՝ Տաճարի օժման օրը ներկայ գտնուող հաւատացեալներուն համար որոնք առաջին անգամ դիտեցին զայն, այդ տեսիլքը կը խտացնէր հայ ժողովուրդի ողիսականը՝ մանաւանդ 1915 թուականի ցեղասպանութեան հետեւանքները: Ասիկա պատմութիւնն էր ժողովուրդի մը, որ ըստ երեւոյթին ջնջուած էր պատմութենէն եւ Տէր Զօրի անապատին նման չոր ու ամայի վայրերու մէջ ոսկրակոյտի վերածուած բայց ձեւով մը կեանքի վերակոչուած:

Ո՞վ պիտի կարենար այդպիսի հրաշք մը գործել՝ եթէ ոչ միայն Ամենակալն Աստուած: Սակայն հայ ժողովուրդի գոյատեւման հրաշքը երբեք տեղի պիտի չ'ունենար առանց *ուրիշ* հրաշքի մը, այն գոր կը տօնենք ամէն տարի՝ Զատիկին:

Յիսուս Քրիստոսի Յարութիւնը մեզի տրուած մեծագոյն աւետիսն է, որ Աստուած իր հաւատացեալ զաւակները չի լքեր: Մեզի տրուած մեծագոյն հաւաստիքն է, որ չարին զօրութիւնը պիտի չզգեստնէ բարիինը. յոյսի մեծագոյն աղբիւրն է մեր կեանքին մէջ:

Իր որդւոյն աշխարհ գալուստէն դարեր առաջ՝ Աստուած խօսած էր Եզեկիէլ մարգարէին՝ փոխանցելու համար այդ յոյսը ազդեցիկ տեսիլքի մը միջոցաւ: Յիշեցէք Աստուծոյ խօսքը, մինչ ան կ'առաջնորդէր Եզեկիէլը չորցած ոսկորներու հովիտէն եւ կը հարցնէր՝ «Որդի մարդոյ, այս ոսկորները կրնա՞ն կենդանանալ»:

«Տէր Աստուած, այդ դուն գիտես,» պատասխանած էր Եզեկիէլ: Ապա Աստուած յարուցած էր չորցած ոսկորները, պատած էր զանոնք մարմինով, ջիղերով եւ մորթով եւ պարգեւած էր կենդանութեան շունչ: Եզեկիէլ սարսափած էր մահուան եւ կործանման տեսիլքէն բայց ականատես եղած էր Աստուծոյ զօրութեան, որ կրնար մահէն կեանք քաղել, եւ տեսնելով Կենդանութեան հրաշքը՝ վերահաս եղած էր Յոյսի հրաշքին:

Նոյն յոյսը յայտնուած էր առաջին Զատիկին, երբ երեք կիներ կ'այցելէին Քրիստոսի գերեզմանը: Անոնք եւս կը քալէին «մահուան հովիտէն», գերեզմանատունէն. մօտեցան

գերեզմանին՝ երկիւղով եւ յուսալքուած վիճակով, քանի որ ականատես եղած էին իրենց Տիրոջ Յիսուսի խաչելութեան եւ տեսած էին անոր մեռած մարմինը օր մը առաջ:

Բայց զանոնք դիմաւորողը մահուան տեսիլքը չէր, այլ կեանքի աւետիսը՝ թափուր գերեզմանը: Հայեացք մը միայն բաւարար պիտի ըլլար վանելու ամէն տեսակի երկիւղ եւ յուսադրելու այդ կիները յոյսով մը որ պիտի յեղաշրջէր աշխարհը:

Ատեն մը ետք մեր նախահայրերը եւս սթափեցան այդ նոյն յոյսին դիմաց: Հայ ժողովուրդը՝ նախ անհատաբար եւ ապա ազգովին, ողջունեց Յարութեան յոյսը, որ դարձաւ մեր քաղաքակրթութեան կենսական ջիղը եւ մեր գոյատեւման գաղտնիքը: Քանի՞ քանի անգամ մեր ժողովուրդը մահուան հովիտէն քալեց: Եւ մենք ի՞նչպէս պիտի դիմանայինք, ի՞նչպէս պիտի յաղթահարէինք դժուարութիւնները, եթէ չունենայինք յոյս՝ այդ թանկագին պարգեւը:

Իսկ Յարութեան յոյսը որ ունինք անցեալէն հասած նշխար մը չէ: Հաճելի պատմութիւն մը չէ միայն, որ կրնայ օգտակար ըլլալ դժուարին օրեր դիմագրաւելու: Գոյութեան ապացոյցն է ան որուն կ'անդրադառնանք անակնկալ կերպերով եւ աներեւակայելի վայրերու մէջ:

Յոյսի այս պատգամէն պարտինք աւիւն ստանալ այսօր, երբ մեր կարգին մեր դժուարութիւններուն դէմ յանդիման կանգնած ենք: Այսօր կ'ապրինք դարեր շարունակ կեանքի հաստատ ուղիներու խանգարման ժամանակաշրջանին մէջ: Փոփոխութիւններէն ոմանք, զորս կը նշմարենք, կրնան խնդրականօրէն դրական ըլլալ: Բայց այլ փոփոխութիւններ մեզ շփոթութեան, նոյնիսկ վախի, կը մատնեն, մտածել տալով՝ թէ ի՞նչպիսի աշխարհ մը պիտի ժառանգեն մեր զաւակները: Հանրային կարծիքը բարոյալքուած, մտավախ եւ կասկածոտ կը թուի ըլլալ ապագայի նկատմամբ:

Նման երեւոյթներ առիթ կու տան մտահոգուելու, աղօթելու եւ խորհրդածելու. բայց ոչ երբեք յուսալքուելու: Վասն զի մենք անձանօթ չենք մահուան հովիտին: Այդտեղէն անցած ենք Քրիստոսի շնորհիւ: Մեր փրկութեան համար Քրիստոս ինք ճաշակեց անոր արհաւիրքները, խոցոտուեցաւ բայց յաղթական հանդիսացաւ: Արդարեւ՝ երբեք չկորսնցնենք մեր հաւատքը մինչ կը քալենք մեր փորձութեանց դաշտին մէջէն: Մենք փորձառութիւնը ունինք Կեանքի հրաշքին եւ գիտենք Յոյսի հրաշքը:

Այս յոյսն է որ Յիսուս Քրիստոս իւրաքանչիւր հոգիի կը խոստանայ: Այս Զատիկի օրով միասնաբար կառչինք անոր՝ աւելի խորունկ համոզումով քան երբեք:

*Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց:
Օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի*

Ս. Զատիկ 2018